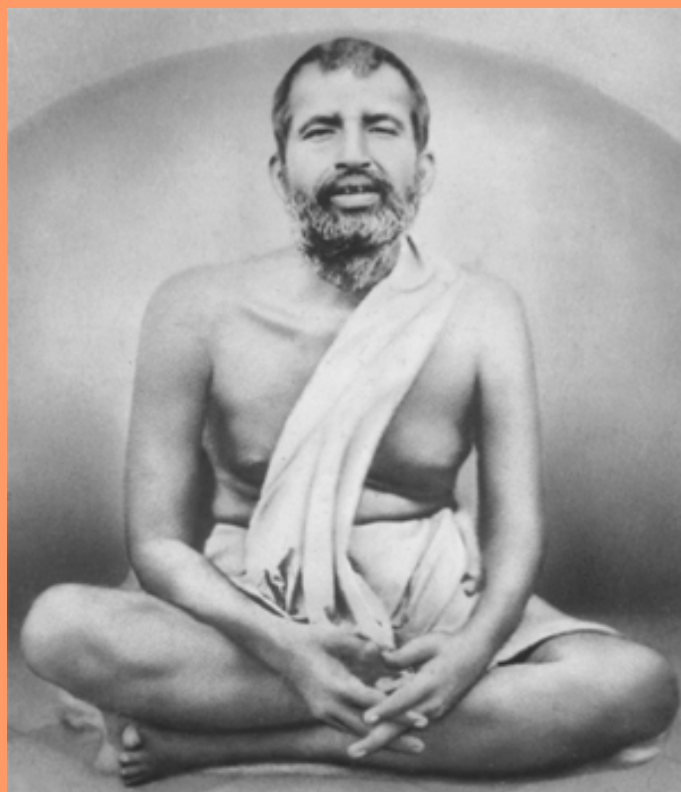

Moderní hinduistický reformismus

Milan Fujda, Ústav
religionistiky FF MU

*Rámakrišna a středostavovský
bhadralók*

Rámakrišna – Gadadhár Čattopadhjáj (1836-1886)

- Otec Khudirám, chudý bráhman – vesnice Kamrpukur, okres Huglí (matka Čandradéví)
- chudý pozemek, ale obdělávaný vesničany
- v důsledku vysoké kastovní příslušnosti přítel syna místního zamíndára navzdory chudobě
- vzdělání – *pathšála* v zamíndárově domě
- kolem 1850 – s bratrem Rámkumárem do Kalkaty – Rámkumár – odborník na smrti – škola v Kalkatě
- 1855 Rani Rasmóní – Dakšinesvár Kálí mandir – Rámakrišna bráhman ve Višnuově svatyni, po bratrově smrti (1856) ve svatyni Kálí
- 1859 – Rámakrišnova svatba se Sáradou
- 1861 - 1863 – Setkání s Bráhmaní Bhairaví → tantrická sádhana

Rámakrišna – Gadadhár Čattopadhjáj (1836-1886)

- 1864 – vatsalja bháva (dítě k rodiči), madhur bháva (milénka k milenci), iniciace Tótápurim
- 1866 – praxe islámu
- 1870 – poutě
- 1872 – Sáradá poprvé navštěvuje Dakšinesvár
- 1875 – první setkání s Kešabčandrou Senem, někdy před tím praxe křesťanství
- 1876-1879 – blízké vztahy s Kešabčandrou
- 1879 – začínají ve velkém přicházet žáci
- 1880 – setkání s Narendranáthem Dattou (Vivékánandou)

Rámakrišna – Gadadhár Čattopadhjáj (1836-1886)

- 1882 – návštěva u Vidjásagara
- 1885 – nemoc a přesun do Šjámpukuru, později do Kósipuru
- 1886 – léčba v Kósipuru, organizace budoucích sannjásinů a přenos siddhi na Vivékánandu

Pozadí Rámakrišnovy religiozity

- Dobrá znalost gaudíjského višnuismu
 - obeznámenost s pěti “náladami” (*bháva*):
 - *Šánta* – poddaný k feudálnímu pánu
 - *Dásja* – služebník pánovi
 - *Vatsalja* (*santán* v šaktickém kontextu) – dítě k rodiči
 - *Sákhja* – přítel k příteli
 - *Madhur* – milenka k milenci
- Během pagal sádhaný zkusil všechny, nakonec *dásja*

Negramot s knižním vzděláním

- Několik knih – *Aštávakrasanhita* – dal Naréndrovi – popisy samádhi analogické jeho popisům rozplynutí v nekonečném oceánu
- Přístup k literárním znalostem v důsledku vysoké kastovní příslušnosti a pozice Kamarpukuru na křižovatce poutních tras (to samé v Dakšinesváru)
- Bohaté prostředí Kamarpukuru (otec ctitel Šítaly, pak Raghuvíra – Rámy, bohatá obchodnická rodina – Šivy i Višnua, bratr Rámkumár - šakta
- Sledování lidového divadla – příběhy purán a eposů – brzy v nich sám začal účinkovat
- Guruové – Bhairabí – esoterický základ bengálských šaktických i višnuistických tradic
 - Vaišnavačaran – višnuistický pandit sampradáji Kartabhadža (nízké kasty)
 - Džatadhari – iniciace do ortodoxního višnuismu (Rámajata)
 - Tótápurí z Paňdžábu – advaita védánta

Rámakrišnovy experimenty s různými náboženstvími

- Vatsalja bháva – Kálí
- Madhur bháva – Krišna
- Védánta – Tótápurí
- Islám – realizace Alláha
- Křesťanství – realizace Ježíše
 - Po pagal sádhaně a zkušenostech s rozličnými náboženstvími – jediná cesta – kombinace vatsalja (santán) a dásja bhávy a šaktických a višnuistických prvků s důrazem na vztah ke Kálí – Matce + hledí na všechny ženy jako na matky (káminí-kančan)

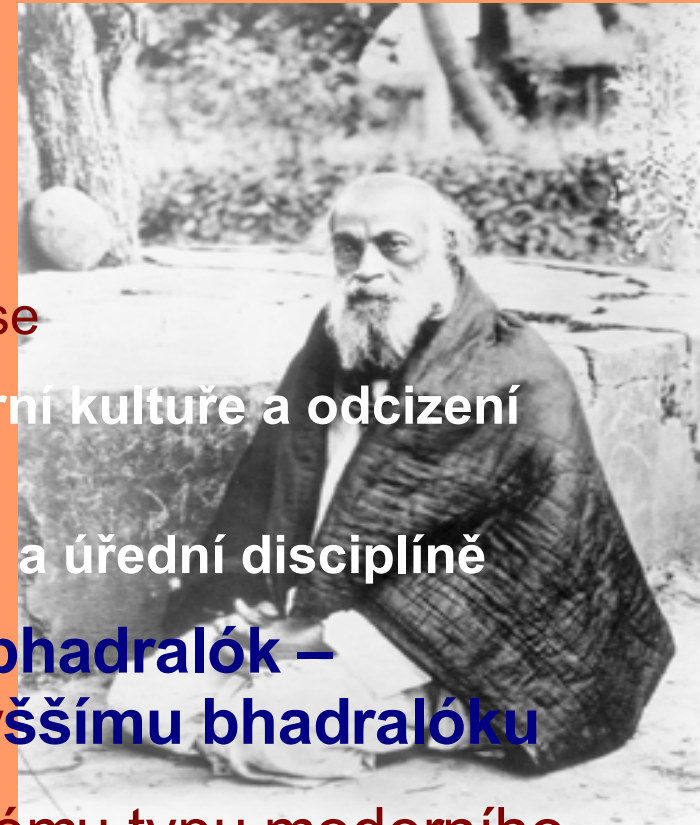

Rámakrišna a Kešabčandra

- První setkání s Kešabem někdy v době experimentů s křesťanstvím
- Rámakrišnova praxe rozličných cest – inspirace pro Kešabův univerzalizmus založený na srovnávacím studiu náboženství
- 1875 – Kešab shromáždil asketicky a akademicky orientované členy Bráhmosamádže ke studiu světových náboženství z primárních pramenů
 - akademická nápodoba Rámakrišnových experimentů
 - v pozadí představa, že náboženští vůdcové přichází v době krize kultury, aby ji z krize vyvedli → od 1875 organizovány semináře – rekonstrukce historických podmínek a v nich vznikajících významných idejí významných reformátorů
- Od 1881 – u Kešaba syntetizující proces na základě reinterpretací rozmanité náboženské symboliky v rámci rituálu s monistickým védánským myšlenkovým základem - eucharistie (s rýží a vodou místo chleba a vína) a křest v Huglí (reaktualizace křtu v Jordánu s modlitbami k Varunovi – ne jako bohu, ale jako výrazu božství přítomného v každé kapce vody)

Rámakrišna: guru pro bhadrálók

- Rámakrišna – guru pro čakríje
 - grhastha sannjás a káminí-kančan
 - vnitřní mysticismus jako protiklad vnější represe
 - nevzdělaný praktický guru jako protiklad literární kultuře a odcizení vzdělaného bhadrálóku
 - bhakti a bláznovství proti sociálnímu aktivismu a úřední disciplíně
- Od setkání s Kešabem též guru pro vyšší **bhadrálók** – Vivékánada a přizpůsobení Rámakrišny vyššímu **bhadrálóku**
- Neformální vztah se studenty a posun novému typu moderního městského gurua pro středostavovské konzumenty vs. rodiný guru tradice a guru klášterního společenství
- Íšvara dostupný všem – i hospodářům
- Únik pro studenty, mladé ženy a ženy ve středním věku, světec-patron prostitutek ve viktoriánské atmosféře

Students and Women

- **Young boys** - escape from school, escape from marriage - arranged marriage to uneducated woman, marriage and dasatya of chakri
- **Young women:** “Ramakrishna's abhorrence of sex, and his advice to keep of intercourse after one or two children, perhaps struck a chord in married women. Sex may have often seemed a terrible duty for young girls married off to totally unknown men at a tender age, in an era when absence of contraceptives made child-bearing frequent, dangerous and extremely burdensome“ (Sarkar, 340).
- **Middle-aged women:** Middle-aged or elderly housewives or widows may have found a way overcoming loneliness and the tedium of household chores by setting themselves up in a maternal role *vis-à-vis* Ramakrishna. They loved to cook and bring food for him, which the holy man eagerly accepted and often asked for. And while little survives of Ramakrishna's conversation with feminine audiences, one must not exclude the possibility that he added an extremely rare, non-personal and (in limited sense) intellectual content to lives otherwise largely bereft of such mental sustenance.” (Sarkar, 340)
- **Prostitutes** – the blessings of Binodini, the saint patron of Calcutta theatre

Svámí Vivékánanda

- leden 1863
- 1878/79 – začátek studia na Presidency college
- 1880 – krize a pobyt v Bódhgaji
- 1881 – Scottish Church College
- 1881 – příklon od progresivního ke kešabovskému křídlu Bráhmosamádže (praktické univerzální náboženství, posvátnost sociálních vztahů – ale víra v celibát)
- 1881 – první setkání s Rámakrišnou
- 1884 – bakalářská zkouška
 - - vstup do zednářské lóže
 - smrt otce (a Kešabčandru Séna) – existenciální potíže – krátce učitel u Vidjásagara
- 1884 – 85 – období skepticismu
 - zároveň dochází za Rámakrišnou

Svámí Vivékánanda

- 1886 – založení Baranagúr mathu
- 1887 – ordinace na sannjásiny (Svámí Saččitánanda)
- 1888-89 – cesty po posvátných místech - Varanasi, Rišikéš aj., získává prvního žáka – Šaratčandra Gupta (Svámí Sadananda), seznamuje se s panditem Mitrou z Varánásí.
- 1890 - Mitra mu v korespondenci nepotvrdí oprávněnost názoru, že kvalifikace pro brahmadžňána nezávisí na zrození → autorita šruti není víc než smrti
 - studium rádžajógy u Pavhari Baby → když nelze Rámakrišnovu zkušenost založit na védánských písmech, třeba zkusit jógu
- 1890 – návrat do Baranagúru

Svámí Vivékánanda

- 1891 – opouští math s ideou získat pro myšlenku reformy a sévy bohaté Indy a šlechtice
- 1891 – potkává Adžita Singha – mahárádžu z Khetri
- 1892 – dozvídá se o Parlamentu náboženství v Chicagu
- Květen 1893 – jako Vivékánanda odplouvá z Bombaje do USA
- červenec 1893 – příjezd do Chicaga
- Srpen 1893 – seznámení s Dr. Wrightem – přijetí jako delegáta na konferenci – jako „člen nejstaršího indického řádu sannjásinů založeného Šankarou“
- Září 1893 – Parlament náboženství

Vivékánanda v USA a Evropě

- Od listopadu 1893 – přednášková turné po USA
- druhá půlka 1894 – pravidelné přednášky v Brooklinu
 - neúspěšný pokus o navázání nové spolupráce s Baranagúr mathem
 - založení Védántske společnosti v New Yorku
- od ledna 1895 – přednášky o rádžajóze (díky záznamům paní Waldo vyšly 1896 knižně, 1896 též Karmajóga – záznamy J. J. Goodwina)
- srpen 1895 – do Anglie
 - Margret Noble (Sister Nivedita)
- Prosinec 1895 – zpět do USA
- duben 1896 – znovu do Anglie
 - setkání s Maxem Müllerem
- červen – září 1896 - kontinentální Evropa
 - září – setkání s Paulem Deussenem

Vivékánanda zpět v Indii

- prosinec 1896 – návrat do Indie
- leden 1897 – příjezd do Colomba
- únor 1897 – příjezd do Kalkaty
- květen 1897 – založení Rámakrišnovy misie
- leden 1898 – Margret Noble v Kalkatě (dívčí škola v Kalkatě)
- únor 1898 – Rámakrišna math se stěhuje z Alambazaru do Belúru
- leden 1899 – založení ášramu v Majávatí (pan a paní Sevierovi)
- červen 1899 – Vivékánanda znovu do USA
- 1900 – conference v Paříži
- říjen-listopad 1900 – cesty po Evropě
- listopad 1900 – návrat do Indie
- červen 1902 – mahásamádhi v Belúr mathu